1938 ий 25 ЙАНВАРЬ № 8 (391) Акшэ 5 ыр.

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла эл пролэтар-шамыч, ушныза!

Рвэзэ коммунист

ВЛКСМ Маробком дэн Горком орган

Партий гыч коммунист-шамычым лукмо годым парторганизаций-шамычын йоҥылышышт нэргэн, ВКП(б) гыч лукмо-шамычын апэлльацийышт дэк формальнэ-бӱрократичэский отношэньэ нэргэн да нинэ ситыдымаш-шамычым кораҥдымэ шотышто мэр нэргэн

ВКП(б) ЦК ПЛЭНУМЫН ПУНЧАЛЖЭ

ВКП(б) ЦК Плэнум партийнэ организаций-шамыч дэн нунын вуйлатышыштын вниманьыштым тышкэ савыраш кӱлэшлан шотла: нуно, шкэ радамыштым фашизмын троцкистско-пурла агэнтышт дэч эрыктымэ шотышто кугу пашам ыштэн, тидэ паша процэссыштэ партийым двурушник, шпион, врэдитэль-шамыч дэч эрыктымэ пашалан мэшайкалышэ сэрйозно йоҥылыш дэн извращэньым ыштылыт. ВКП(б) ЦК-ын ик кана вэлэ огыл указанийжэ дэн шижтарымыжэ лиймэ ӱмбачат, партийнэ организаций-шамыч шукыж годым партий гыч коммунист-шамычым лукмашкэ чылтак йоҥылыш да прэступно-лэгкомыслэнно ончат.

ВКП(б) ЦК партийнэ организаций-шамыч дэн нунын вуйлатышышт дэч партий гыч лукмо шотышто альэ ВКП(б) гыч йоҥылыш лукмо-шамычым партий члэн праваш восстановитлымэ нэргэн вопроссым рэшитлымэ годым партий члэн-шамыч дэк вниматэльнэ да индивидуальнэ подходым ик кана вэлэ огыл трэбоватлыш.

ВКП(б) ЦК Плэнум „Партийнэ пашан ситыдымашыжэ-шамыч да троцкистский дэн моло двурушник-шамычым пытарымэ мэр нэргэн“ Сталин йолташын докладшэ почэш 1937 ий 5 мартыштэ шкэ пунчалыштыжэ ончыктыш:

„Мэмнан йужо партийнэ вуйлатышэ-шамыч йэҥ-шамыч дэк, партий члэн-шамыч дэк, пашайэҥ-шамыч дэк кӱлэш вниманьэ укэ дэнэ страдатлат. Тидлэчат коч, нуно пашайэҥ-шамычым огыт изучатлэ, мо дэнэ нуно илат да кузэ нуно кушкыт огыт шинчэ, шкэ кадрыштым вообщэ огыт шинчэ. Лач тидлан кӧра партий члэн-шамыч дэк, партий пашайэҥ-шамыч дэк нунын индивидуальнэ подходышт укэ. А индивидуальнэ подход мэмнан организационно пашаштэ тӱҥ паша улэш. Лач тидлан кӧра, партий члэн-шамычым да партийнэ пашайэҥ-шамычым аклымэ годым нунын индивидуальнэ подходышт укэлан кӧра, нуно обычнэ сайын шоналтыдэ ыштат: йа нуно, мэрэ дэч посна, нуным чылаштымат моктат, йа нуно тыгак нуным чылаштымат кырат, мэрэ дэч посна, нуным партий гыч тӱжэм дэнэ да лу тӱжэм дэнэ луктыт. Мэмнан йужо партийнэ вуйлатышэ-шамыч „йэдиницэ-шамыч“ шотышто, партийын посна члэнжэ-шамыч шотышто, нунын судьбашт шотышто тыршыдэ, вообщэ лу тӱжэм дэнэ шонаш тыршат. Партий гыч йэҥ-шамычым тӱжэм дэнэ да лу тӱжэм дэнэ лукташ нуно пустьаковый пашалан шотлат, мэмнан партийна кугу да лу тӱжэм дэнэ лукмо-шамыч партийын положэний ыштышэ иктаж мом ваштaлтэн огыт кэрт, манын шкэнyштым утэшатлат. Но тыгэ партий члэн-шамыч дэк чынжым кэлгынак антипартийнэ йэҥ-шамыч вэлэ мийэн кэртыт.

Йэҥ-шамыч дэк, партий члэн-шамыч дэн партийнэ пашайэҥ-шамыч дэк тыгай чондымо отношэньылан кӧра партийын ик ужашыштыжэ нэдовольство да шыдэшкымаш искусствэннэ ышталтэш.

Умлышашлык, троцкистский двурушник-шамыч тыгай шыдэшкышэ йолташ-шамычым ловко пыжыктат да нуным, троцкистский врэдитэльствэ купыш шкэ почэшышт моштэн шупшыт“.

ВКП(б) ЦК Плэнумын тидэ пунчалыштыжак ойлымо:

„Партийын посна члэнжэ-шамычын судьбашт нэргэн, партий гыч партий члэн-шамычым лукмо шотышто альэ лукмо-шамычым партий члэн праваш восстановитлымэ нэргэн вопрос дэк формальнэ да чондымо-бӱрократичэский отношэньэ практикым осудитлаш.

Партий гыч лукмо шотышто да лукмо-шамычым партий члэн праваш восстановитлымэ нэргэн вопросым рэшитлымэ годым кугу осторожностьым да йолташ сэмын заботым ончыкташ партийнэ организаций-шамычым обӓзатлаш“.

„Партийнэ документ-шамычым тэргымэ дэн ваштaлтымэ жапыштэ партий гыч лукмо-шамычын апэлльацийыштым ончымо годым йоҥылыш-шамыч нэргэн“ 1936 ий 24 ийуньысо письмаштыжэ ВКП(б) ЦК партий гыч лукмо-шамычын апэлльацийыштым ончымашкэ партийнэ орган-шамычын нэсэрйозный, а йатыржэ годым, чондымо чиновничэский отношэньыштым ончыктыш:

„ЦК-ын ончыктымыжо улмо ӱмбачат — тидэ письмаштэ ойлалтэш — лукмо-шамычын апэлльацийышт пэш эркын ончалтыт. Шуко лукмо-шамычшэ пумо апэлльацышт ончымым тылзэ дэнэ добиватлат. Шуко апэлльацийжэ, апэлльироватлышэ-шамычын зайавлэньыштым нимогай тэргымэ дэч посна, апэлльироватлышэ-шамычлан партий гыч нуным лукмо причин шотышто подробный умылтарымашым пуаш йӧным обэспэчитлымэ дэч посна, заочно ончалтын.

Йатыр район партийнэ организацийлаштэ партий гыч лукмо-шамыч дэк чылт чыташ лийдымэ произвол ышталтын. Социальнэ происхождэньым шылтымылан, пассивностьлан, а партий дэн совэт власть ваштарэш нунын тушман пашашт мотив почэш огыл, партий гыч лукмо-шамычым паша гыч автоматичэски луктыныт, квартир дэч лишитлэныт да тулэч молат.

Сэдыгэ нинэ парторганизацийласэ партийнэ вуйлатышэ-шамыч, большэвистский бдитэльность нэргэн партийын указанийжым чын умлэн шуктыдэ, партийнэ документ-шамычым тэргымэ годым лукмо-шамычын апэлльацийыштым ончымашкэ шкэнyштын формальнэ бӱрократичэский отношэньышт дэнэ партийын тушманжэ-шамычлан полшэныт“.

Тыжэч койэш, вэрласэ партийнэ организаций-шамычлан шижтарышан указаний лийын.

Тугэ гынат, тидэ улмо ӱмбачат, шуко парторганизаций-шамыч да нунын вуйлатышышт партийын посна члэнжэ-шамычын судьбашт дэк кызытат формальнэ да чондымо бӱрократичэски относитлат.

Шагал огыл факт-шамыч палэ улыт, кунам партийнэ организаций-шамыч нимогай тэргымаш дэч посна да, слэдоватэльнэ, коммунист-шамычым партий гыч нэобоснованнэ луктыт, нуным паша дэч лишитлат, тидлан нимогай основаньэ дэч посна, шуэнак огыл дажэ калык тушман манын увэртарат, партий члэн-шамыч дэк бэзаконийым да произволым ыштылыт.

Тыгэ, примэрлан: **Азэрбайджан КП(б) ЦК** ик засэданьыштэ 1937 ий 5 нойабрьыштэ партий гыч 279 йэҥ лукмым мэханичэски подтвэрдитлэн; **Сталинградский обком** 26 нойабрьыштэ 69 йэҥ лукмым утвэрдитлэн; **Новосибирский обком** 28 нойабрьыштэ партий гыч 72 йэҥ лукмо нэргэн ВКП(б) райком-шамычын пунчалыштым мэханичэски подтвэрдитлэн; **Орджоникидзэнский** край партийнэ организацийыштэ ВКП(б) ЦК пэлэнсэ КПК Партколлэгий апэлльацийым пушо 160 йэҥ гыч 101 коммунистшым партий гыч лукмо нэргэн пунчалым йоҥылыш да чылт нэобоснованнэ манын отмэнитлэн; **Новосибирский** партийнэ организацийыштэ 80 гыч сэдыгэ 51 пунчалым отмэнитлаш вэрэштын; **Ростовский** парторганизацийыштэ 66 гыч 43 пунчалжым отмэнитлымэ; **Сталинградский** парторганизацийыштэ—103 гыч 58; **Саратовский** парторганизацийыштэ — 134 гыч 80; **Курский** парторганизацийыштэ—92 гыч 56; **Винницкийыштэ**—337 гыч 164 отмэнитлымэ да молат.

Харьковский областьын шуко районлаштыжэ „бдитэльность“ амал дэнэ партий гыч лукмо-шамычым да бэспартийнэ пашайэҥ-шамычым паша гыч нэзаконно лукмаш да пашам пумаш дэч отказатлымаш факт пэш шуко уло. Змийэвский районышто 1937 ий октьабрь дэн нойабрьыштэ причин дэч посна паша гыч 36 учитэль лукталтын да луктын колташ эшэ 42 учитэль палэмдалтын. Тыгэ ыштымэ дэнэ Тарановка, Замостьажнойэ, Скрытайэвка да моло йалласэ школлаштэ историйым, СССР Конституцийым, руш, украинский да иностранный йылмым огыт туныкто.

Змийэво олаштэ кыдалаш школышто биологийым 1904 ийыштэ шочшо, колхозник ӱдыр, 8 ийаш пэдагогичэский стажан, пэдинститут 4 курсын заочницажэ учитэльница Журко туныктэн. Изьум олаштэ пэдагоглан ыштышэ тудын изажэ нэргэн, националист манын вэрысэ газэтыштэ замэткэ лэктын. Журком паша гыч лукташ тидэ ситышэ лийын. Журко йолташым паша гыч лукмылан кӧра тудын марийжылан политичэски ӱшаныдымашым выражатлэныт да тугак тудымат паша гыч кораҥдымэ нэргэн вопросым нӧлтэныт. Тэргэн налмэк палэ лийын, Журкон изажэ нэргэн замэткэ клэвэтничэский улмаш да тудо паша гычат лукталтын огыл.

Харьков олаштэ арэстоватлымэ ик троцкистка Горскайан пашаж шотышто НКВД орган-шамыч свидэтэльница шотэш Тиньаков лӱмэш фабрик завком работница Эйнгорным йодыштыныт улмаш. НКВД-ыш тудым ӱжыктымӧ нэргэн тудо спэцчасть начальник Сэмэнковлан ойлэн. Сэмэнков тидын почэш тунамак завод парткомэш Эйнгорнын троцкистка Горскайа дэнэ кыл кучымыжо нэргэн вопросым шындэн. Тыгэ лиймэк, Эйгорн завкомышто паша гыч лукталтын да уволитлалтын. Эйнгорнын акажын марийжэ вэрысэ газэт рэдакцийыштэ пашам ыштышэ, „ватыжын шӱжаржэ троцкист-шамыч дэнэ кыл кучымыжым увэртарэн огыл“ манын паша гыч лукталтын.

ВКП(б) Курский обком нимогай тэргымаш дэч посна, Дмитро-Тарановский сахарный завод завком прэдсэдатэль партий члэн Иванчэнковам, тудлан СССР Вэрховный Совэтыш прэдвыборный погынымаштэ бэспартийный пашазэ Кулиничэнкон выступлэньыжым сознатэльно контррэвольуционно йамдылэн манын возэн, партий гыч заочно луктын да арэстоватлыктэн. Тэргымэ годым палэн налмэ: Иванчэнкован чумыр „титакшэ“ тушто улмаш, прэдвыборный погынымаштэ бэспартийный пашазэ Кулиничэнко шкэ илышыжэ нэргэн каласкалымэ почэш выступлэньыштэ йоҥглалтын да Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатын фамильыжым ойлаш мондэн.

Куйбышэвский областьын шуко районыштыжо партий гыч шуко коммунист нуно калык тушман-шамыч улыт манын мотивировко дэнэ лукталтын. Тидын годымак, НКВД орган-шамыч

(УМБАКЫЖЭ 2-шо МОГЫРЫШТО).

15

Партий гыч коммунист-шамычым лукмо годым парторганизаций-шымычын йоҥылышышт нэргэн, ВКП(б) гыч лукмо-шамычын апэлльацийышт дэк формальнэ-бӱрократичэский отношэньэ нэргэн да нинэ ситыдымаш-шамычым кораҥдымэ шотышто мэр нэргэн

ВКП(б) ЦК ПЛЭНУМЫН ПУНЧАЛЖЭ

УМБАКЫЖЭ

партий гыч нинэ лукмо-шамычым арэстоватлаш нимогай основаньым огыт му. Примэрлан, ВКП(б) Большэ Чэрниговский райком район партийнэ организацийыштэ улшо 210 коммунист гыч 50 йэҥжым партий гыч луктын да калык тушман шамыч улыт манын увэртарэн. Тидын годымак лукмо-шамыч кокла гыч 43-шо шотышто НКВД орган-шамыч арэстоватлаш нимогай основаньым муын огытыл. Калык тушман-шамыч улыт манын, ВКП(б) райком-шамычын лукмо-шамыч шукыжо йа нуным арэстоватлаш, йа нунын ӱмбач намыс клэймам налаш манын ВКП(б) ЦК пэлэнсэ КПК-ан Куйбышэвский областьысэ Партколлэгийышкыжэ трэбованьэ дэнэ мийат.

Тыгай факт-шамыч моло парторганизацийлаштат улмо нэргэн данный-шамыч дэнэ ВКП(б) ЦК располагатла.

Чыла тидэ да тидын гай факт-шамыч парторганизацийлаштэ эн ончычак тидлан кӧра шарлэн манын ВКП(б) ЦК Плэнум шотла: **коммунист шамыч коклаштэ партий гыч лукмашэш, партий члэн-шамыч вашта эш рэпрэссийэш отличайалташ да выдвигайалташ тыршышэ, бдитэльность ситыдымылан лийшаш обвинэньэ дэч партий члэн-шамыч ваштарэш огульный рэпрэссийым кучылтмо корно дэнэ шкэныштым застраховатлаш тыршышэ посна карйэрист-коммунист-шамыч** альэ тӱжвак лукдымо да разоблачитлыдымэ улыт.

Тыгай карйэрист-коммунист шотла: партий члэн ӱмбак зайавлэньэ пуалтын гын, кэч йоҥлыш альэ эсогыл провокационный гынат, тудо, партийын тидэ члэнжэ, организацийлан шучко да шкэм бдитэльный сэмын застраховатлышашлан кӧра тудын дэч вашкэрак утлаш кӱлэш. Садын дэнэ коммунистлан прэдйавитлымэ обвинэньыштэ обйэктивно палэн налшашым тудо утэш шотла да тудым партий гыч лукташ кӱлэшым ончыл гочак рэшитла.

Тыгай карйэрист-коммунист, выслужитлаш жэлатлэн, нимом ойырталдэ калык тушман-шамыч шотышто паникым шара да партий члэн-шамычым иктаж могай формальнэ основаньэ дэнэ альэ чылт основаньэ дэч посна партий гыч лукмо шотышто партийнэ погынымашлаштэ куштылгын кычкыра. Партийнэ организаций шамыч шуэнак огыл тыгай крикун-карйэрист-шамычын вӱдэн наҥгаймышт почэш кайат.

Тыгай карйэрист-коммунист партий члэн-шамычын судьбашт дэк бэзразлично относитла да шканжэ бдитэльныйла койаш партий гыч лу дэнэ коммунист-шамычым шинчэнак йоҥылыш лукташ йамдэ. Тудо тушман-шамычым разоблачитлымаштэ шканжэ „заслугым“ возашлан маловажный прэступко дэнэ партий члэн-шамычым партий гыч лукташ йамдэ, а кӱшнӧ шогышо партийнэ орган шамыч партий гыч йоҥылыш лукмо-шамычым восстановитлат гын, тудо изишат ок ӧрмалгэ, „бдитэльность“ шотышто кэч кузэ гынат тудо пэрэстраховайалтын, тидын дэнэ довольный айдэмэ позышко шогалэш.

Партийнэ организаций шамыч дэн нунын вуйлатышыштэ тыгай „коммунист шамыч“ дэч фальшивый бдитэльность маскым кушкэдаш да нуным йандар вӱдыш лукмо олмэш, шуэн огыл шкак нунылан партий радамын йандарлыкшэ вэрч бдитэльный кучэдалшэ-шамычын орэолжым ыштат.

Тыгай манаш лийэш коммунист-шамычым разоблачитлаш да нуным партий гыч лукмашэш выслужитлаш тыршышэ, партий члэн-шамыч ваштарэш рэпрэссий полшымо дэнэ пэрэстраховайалташ тыршышэ-шамычым карйэрист-шамыч сэмын клэймитлаш жап.

Умбакыжэ, шагал огыл факт-шамыч палэ, кунам маскироватлалтшэ калык тушман шамыч, врэдитэль-двурушник-шамыч провокационно цэль дэнэ партий члэн-шамыч ӱмбак клэвэтничэский зайавлэньэ пумым организоватлат да „бдитэльностьым шарымэ“ амал дэнэ ВКП(б) радам гыч чэстнэ да прэданнэ коммунист-шамычым лукмашкэ шуктат, тидын дэнэ пэрымашым шкэ дэчышт кораҥдат да шкэныштым партий радамэш аралэн кодат.

ВКП(б) Ростовский обком ОРПО-н ожнысо вуйлатышыжэ, разоблачитлымэ калык тушман Шацкий да тудын сообщникшэ-шамыч ВКП(б) Ростовский обком вуйлатышэ-шамычын политичэский близорукостьышт дэнэ пользоватлэн, партий гыч чэстнэ коммунист-шамычым луктэдэныт, пашайэҥ-шамычлан палымэ ӱмбачак йоҥылыш взысканьым пуэдэныт, коммунист-шамычым тӱрлӧ сэмынат шыдэштарэныт, тидэ жапыштак партийыштэ шкэ контррэвольуционно кадрыштым аралшаш вэрч мо возможно лиймым чыла ыштэныт.

Тудо Ростовыштак ВКП(б) Ростовский обком школ отдэлын ожнысо вуйлатышыжэ калык тушман Шэстова контррэвольуционно организацийын заданьыжэ почэш Ростовский пэдагогичэский институт партийнэ организацийыштэ партий гыч 30 нарэ чэстный коммунист-шамычым лукмашым эртарэн.

КП(б)У Кийэвский обкомын ожнысо сэкрэтарьжэ, калык тушман Кудрьавцэв партийнэ погынымашлаштэ выступатлышэ коммунист-шамыч дэк эрэак провокационно вопрос дэнэ обращатлэн: „А тэ кэч иктаж кӧн ӱмбак зайавлэньым возэн улыда?“ Тыгай провокацийлан кӧра Кийэвыштэ политичэский компромэтируйуший зайавлэньэ оласэ парторганизацийын пэлыжэ нарэ члэн-шамыч ӱмбак пуалтын ыльэ, но шуко зайавлэныжэ чылт йоҥылыш да провокационныйат лийын.

Сталинград оласэ ВКП(б) Баррикадный райкомын кызыт разоблачитлымэ тушман руководствыжо 1917 ий гыч партий члэн Мохнаткиным, ожнысо красный партиз ным, „Баррикады“ заводысо ик эн кугу цэхын начальникшым „антисовэтский мутланымашлан“ партий гыч провокационно луктын да арэстоватлыктымашкэ шуктэн. Тэргэн налмэк палэ лийэ, тидэ „антисовэтский мутланымаш“ тыштэ улмаш: Мохнаткин йолташ йолташыж дэнэ мутланымыжэ годым граждан сар ийлаштэ, ошо-шамыч вашторэш кучэдалмаштэ колышо партизанский отрьад командирын йочажэ-шамыч дэк йал совэтын чондымо отношэньыжэ шотышто нэдовольствым ойлэн. Тидэ партизанский отрьадыштэ Мохнаткин командирын помощникшэ лийын. Мохнаткин йолташ ВКП(б) ЦК пэлэнсэ КПК-ын вмэшатэльствыжэ дэч вара вэлэ партий члэн праваш восстановитлалтын.

Партийнэ аппаратыш шӱшкылт пурышо партий тушман-шамычын провокационно пашан тыгай факт-шамыч тугак Воронэжский, Краснодарский, Чэльабинский да моло партийнэ организацийыштат лийэдэн.

Чыла нинэ факт-шамыч ончыктат: **бдитэльность нэргэн кычкырымаш дэнэ шкэ тушманлыкыштым маскироватлаш да партий радамэш аралалташ тыршышэ—тидэ пэрвойжо,—да кокымшыжо, рэпрэссий мэрым эртарымэ корно дэнэ мэмнэн большэвистский кадрым кырэн пытараш, мэмнан радамыштэ ӱшаныдымашым да утыж дэнэ подозритэльностьым шараш тыршышэ искуссно маскироватлалтшэ тушманым** мэмнан шуко парторганизаций-шамыч да нунын вуйлатышышт альэ мартэ палэн налын да разоблачитлэн моштэн огытыл.

Тыгай маскироватлалтшэ тушман—эн осал прэдатэль—бдитэльность нэргэн обычно чыла дэч чот кычкыра, кузэ гынат шукырак „разоблачитлаш“ вашка да тидым чылажымат партий ончылно шкэнжын собствэнный прэступлэньыжым шылтышаш да партийнэ организацийын вниманьыжым чын калык тушман-шамычым разоблачитлымэ дэч кораҥдышаш цэль дэнэ ышта.

Тыгай маскироватлалтшэ тушман—гнусный двурушник—парторганизацийлаштэ утыж дэнэ подозритэльность улмо обстановкым тӱрлӧ сэмынат ышташ тырша, тидын годым иктаж кӧн оклэвэтатлымэ вэс коммунистым аралэн выступитлышэ кажнэ партий члэным тунамак бдитэльность укэлан да калык тушман-шамыч дэнэ кыл кучымашэш титаклат.

Тыгай маскироватлалтшэ тушман—подлый провокатор—тунам, кунам парторганизаций коммунист ӱмбак пумо зайавлэньым тэргаш тӱҥалэш, тидэ тэргымашлан тӱрлӧ сэмынат провокационно обстановкым ышта, коммунист йыр политичэский ӱшаныдымаш атмосфэрым шара да тидын дэнэ, пашам обйэктивнэ ончышаш олмэш, тудын ӱмбак у зайавлэньэ йогэн пурмым организоватла.

Партийнэ организаций-шамыч да нунын вуйлатышышт тыгай маскироватлалтшэ тушманын провокационно пашажым почын лукмо да разоблачитлымэ олмэш, шуэн огыл тудын вӱдэн наҥгаймыж почэш кайат, тудлан чэстнэ коммунист-шамыч ӱмбак клэвэтатлымылан наказайалтдымэ обстановкым ыштат да шкак партий гыч массэ дэнэ нэобоснованно лукмаш, взысканьым пумаш корныш шогалыт да молат. Утларакат, партийнэ аппаратыш шӱшкылт пуршо да чэстнэ коммунист-шамыч ӱмбак клэвэтатлышэ тушман-шамычым разоблачитлымэ почэшат, мэмнан партийнэ вуйлатышэ-шамыч чӱчкыдынак партий гыч коммунист-шамычым йоҥылыш лукмо шотышто партийнэ организацийлаштэ врэдитэльствын послэдствийжым пытарашлан мэрым огыт ыштэ

Чыла партийнэ организаций-шамычлан да нунын вуйлатышыштлан мэмнан радамыш шӱшкылт пурышо да бдитэльность нэргэн фальшивый кычкырымаш дэнэ шкэ тушманлыкыштым шылташ да тушто шкэнжын гнусный прэдатэльский пашажым умбакыжат ышташ, партийэш шкэнжым аралаш тыршышэ маскироватлалтшэ тушманым пытымэшкак разоблачитлаш да пытараш жап.

Мэмнан партийнэ организаций-шамыч партий гыч лукмашэш отличайалташ да выдвигатлалташ тыршышэ карйэрист-коммунист-шамыч вэлэ огыл, но бдитэльность нэргэн кычкырымаш дэнэ шкэ тушманлыкшым шылташ да партийэш аралалташ тыршышэ, рэпрэссий мэрым эртарымэ корно дэнэ мэмнан большэвистский кад[р]-шамычым кырэн пытараш да мэмнан радамыштэ утыж дэнэ подозритэльностьым шараш тыршышэ партий кӧргысӧ маскироватлалтшэ тушман-шамычым альэ маргэ разоблачитлэн да клэймитлэн огытыл, тидым мо дэнэ умылтараш?

Тидэ партий члэн-шамычын судьбашт дэк прэступно-лэгкомыслэннэ отношэньэ дэнэ умылтаралтэш.

Чылалан палэ, мэмнан шуко партийнэ вуйлатышэ-шамыч политичэски-близорукий дэльагэ лийыныт, калык тушман шамычлан да карйэрист-шамычлан шкэныштым кораҥ кайаш позволитлэныт да партий члэн-шамычын судьбаштым касатлышэ вопрос-шамыч разрэшитлымашым второстэпэннэ пашайэҥ-шамычлан откупыш лэгкомыслэнно пуэныт, тидэ пашам вуйлатымаш дэч прэступно кораҥыныт.

Обком, крайком, нацкомпартий ЦК-шамыч да нунын вуйлатышыт партий гыч коммунист-шамычым лукмо пашаштэ большэвизмлан чуждый антипартийный практикым огыт тӧрлатэ вэлэ огыл, но чӱчкыдынак шкэштак шкэныштын йоҥылыш вуйлатымышт дэнэ партий члэн-шамыч дэк формальнэ да чондымо бӱрократичэский отношэньым насаждатлат да тидын дэнэ карйэрист-коммунист-шамычлан да партийын маскироватлалтшэ тушманжэ-шамычлан благоприйатный обстановкым ыштат.

Обком, крайком, нацкомпартий ЦК-шамычын пашаштэ палэн налын, партий члэн-шамыч дэк огульный, валовой подход практикым осудитлымэ, партий

(УМБАКЫЖЭ 3-шо МОГЫРЫШТО

Партий гыч коммунист-шамычым лукмо годым парторганизаций-шамычын йоңылышышт нэргэн, ВКП(б) гыч лукмо-шамычын апэлльацийышт дэк формальнэ-бӱрократичэский отношэньэ нэргэн да нинэ ситыдымаш-шамычым корангдымэ шотышто мэр нэргэн

ВКП(б) ЦК ПЛЭНУМЫН ПУНЧАЛЖЭ

МУЧАШ

гыч коммунист-шамычым нэобоснованнэ да йоңылыш лукмылан вэрласэ партийнэ организаций вуйлатышэ-шамычым ответственностьыш привлекатлымэ ик случайат лийын огыл.

Партийнэ организаций вуйлатышэ-шамыч наивно шотлат: йоңылыш лукмо-шамыч шотышто йоңылышым тӧрлатымаш партийын авторитэтшым кӱрыштын да калык тушман-шамычым разоблачитлымэ пашалан вредитлэн кэртэш, партий гыч йоңылыш лукмо кажнэ случай партийын тушманжэ-шамычлан полшымым огыт умло.

Шуко областной дэн крайэвой организацийлаштэ нимогай движэньэ дэч посна ончыдымо шуко апэлльаций-шамыч кийат. Ростовский областьыштэ 2.500 апэлльаций угла, Краснодарский крайыштэ—2.000, Смолэнский областьыштэ 2.300, Воронэжский областьыштэ—1.200 Саратовский областьыштэ — 500 апэлльацийым ончымо огыл да тулэч моло вэрэат.

Обком, крайком, нацкомпартий ЦК-шамыч лукмо - шамычын апэлльацийым ончымо дэч отказатлэн, партий устав умо ӱмбачат, тидэ вопрос дэнэ ВКП(б) райком дэн горком-шамычын пунчалыштым апэллироватлаш лийдымэ да йӧршэшлан лукмо пунчалыш савырэныт.

Тидэ чылажат ончыкта: обком, крайком, нацкомпартий ЦК-шамыч чынжым эн важнэ да острый вопросышто, партий члэн-шамычын судьбашт нэргэн вопросышто вэрласэ партийнэ организаций-шамычын пашаштым вуйлатымаш дэч корангыныт, тидэ вопрос рэшитлымашым самотьоклан, а чӱчкыдын произволлан пуэныт.

Обком, крайком, нацкомпартий ЦК-шамычым коммунист - шамыч шотышто произволым ыштышэ партийнэ вуйлатышэ-шамычым наказайдэ кодымышт дэнэ партий гыч массэ дэнэ, огульно лукмо практикым шкак поощратлат.

Йэн-шамыч дэк, партий члэн-шамыч дэк большэвик-шамычлан чуждый формальный да чондымо бӱрократичэский отношэньым пытараш жап.

Умлаш жап, вэт:

„Партий члэнлан партий гыч кугу да сэрьйозно паша лийын да партийыштэ члэнство альэ партий гыч лукмаш,—тидэ айдэмын илышыштыжэ кугу пэрлом.

Умлаш жап, вэт:

„Партийын рьадовой члэнжэ-шамычлан партийыштэ шогымаш альэ партий гыч лукмаш,—тидэ илыш дэн колымаш вопрос" (Сталин).

Умлаш жап, большэвистский бдитэльностьын сущэство тыштэ: тушман кэч кузэ чоза да тудо кэч кузэ изворотливый лийэш гынат, кэч мо ай вургэмым чийа гынат, тудым разоблачитлэн моштыман, а нимогай ойыркалымэ дэч посна, альэ „иктаж могай случайлан" партий гыч лу дэнэ да шӱдӧ дэнэ, кид йымалан кӧ вэрэштэш, тудым лукмаштэ огыл.

Умлаш жап, большэвистский бдитэльность ок исключатлэ вэлэ огыл, а мӧнгэшла, партий гыч лукмо шотышто вопрос-шамычым альэ лукмо-шамычым партий члэн праваш восстановитлымэ нэргэн вопрос-шамычым рэшитлымэ годым осторожность дэн йолташла тыршымашым утларак ончыктэн мошташым прэдполагатла.

ВКП(б) ЦК Плэнум чыла партийнэ организаций-шамыч дэч да нунын вуйлатышышт дэч партийнэ массын большэвистский бдитэльностьшым ӱс мэрнэ нӧлтымым, партийын чыла вольный да нэвольный тушманжэ-шамычым пытымэш как разоблачитлаш да куклэн лукташ трэбуйтла.

ВКП(б) ЦК Плэнум тидэ задачым сэңымаш дэнэ разрэшитлымын важнэ условийжылан — йэн шамыч дэк, партий члэн шамыч дэк огульный, индивидуальный огыл, вэлогой подход антипартийнэ практикым нимо кодде пытарымым шотла.

ВКП(б) ЦК Плэнум **пунчалэш:**

1. Обком, крайком, нацкомпартий ЦК - шамычым да чыла партийнэ организаций-шамычым партий гыч массэ дэнэ, огульно лукмашым рэшитэльно пытараш да партий гыч лукмо шотышто альэ лукмо-шамычым партий члэн - шамыч праваш восстановитлымэ нэргэн вопрос - шамычым рэшитлымэ годым чынжым индивидуальнэ, диффэрэнцированнэ подходым установитлаш обäзатлаш.

2. Обком, крайком, нацкомпартий ЦК - шамычым обäзатлаш: ВКП(б) ЦК дирэктивым шуктылымо, чыла матэриалым сайын тэргэн валдэ партий гыч ВКП(б) члэн дэн кандидат-шамычым луктыдымэ да партий члэн-шамыч шотышто произволым ыштылшэ партийнэ вуйлатышэ - шамычым партийнэ постла гыч лукташ да партийнэ отвэтстэнностьыш привлекатлаш.

3. Обком, крайком, нацкомпартий ЦК - шамычлан да ВКП(б) ЦК пэлэнсэ КПК парткоплэгий - шамычлан партий гыч чыла лукмо-шамычын апэлльацийышт ончымым кум тылзэ срокышто пытараш кӱшташ.

4. Чыла партийнэ комитэт - шамычым обäзатлаш: коммунист-шамычым партий гыч лукмо шотышто шкэ пунчалыштышт, кӱшнӧ шогышо партийнэ орган-шамычлан нинэ пунчал-шамычын чын улмыштым тэргэн налаш йӧн лийшэ манын, лукташ основаньылан служитлышэ мотив-шамычым раш да точно излагатлыман, а райкомын, горкомын, обкомын альэ нацкомпартий ЦК-ын кажнэ тыгай пунчалжым обäзатэльнэ пэчатьэш публиковатлаш.

5. Установитлаш: партийнэ орган-шамыч вэрласэ парторганизаций - шамычын йоңылыш лукмо-шамычым партий члэн-шамыч праваш восстановитлэн, шкэ пунчалыштышт партийэш восстановитлымылан партийнэ докумэнт-шамычым ВКП(б) могай райком, горком пуышаш точно ончыктыш обäзан улыт.

6. Партий райком, горком-шамычым обäзатлаш: партийэш восстановитлымэ-шамычлан партийнэ докумэнтым тунамак пуаш, нуным партийнэ пашаштэ участвоватлаш шупшаш да пэрвичнэ парторганизаций-ласэ чыла члэн-шамычлан нуно ВКП(б) радамэш восстановитлымэ - шамычым большэвистский воспитатлышаш вэрч мутым кучат манын умылтараш.

7. Партийнэ организаций-шамычым обäзатлаш: партий члэн-шамыч ӱмбак клэвэтатлымаштэ винаматан йэн - шамычым партийнэ отвэтствэнностьыш привлекатлаш, партийын нинэ члэнжэ-шамычым тичмашынак рэабилитироватлаш да партий члэным дискрэдитироватлышэ матэриалым пэчатьын ончыч пуртымо улмаш гын, тыгай годым шкэ пунчалыштым пэчатьэш публиковатлаш.

8. Коммунистын учотный карточкыштыжо тудым партий гыч лукмо фактым апэлльационно вуйшиймашым ончымо да лукмо шотышто окончатэльный пунчалым лукмо дэч ончыч пуртымым парторганизаций-шамычлан запрэтитлаш.

9. ВКП(б) гыч лукмо-шамычым нунын должностьышт гыч тунамак лукмо йоңылыш, врэдный практикым запрэтитлаш.

Установитлаш: кэч кунамат, ВКП(б) гыч лукмылан кӧра пашайэнгым должностьышт гыч утараш кунам кӱлэш лийэш гын, тидэ утарымашым тудлан вэс пашам пумо почэш вэлэ ышташ лийэш.

10. Обком, райком, нацкомпартий ЦК-шамычым обäзатлаш: 1938 ий 15 фэвраль дэч вараш кодде соотвэтствуйуций совэт дэн озанлык орган - шамыч коч ВКП(б) гыч лукмо-шамычлан пашашкэ пурымашым обэспэчитлаш да тыгай положэньым, кунам ВКП(б) гыч луктaлтшэ-шамыч паша дэч посна кодыт, ончыкшым ышташ огыл.

ПЭРВОЙ СОЗЫВ СССР ВЭРХОВНЫЙ СОВЭТЫН ПЭРВОЙ СЭССИИЖЭ

Сойуз Совэт дэн Национальность Совэтын 1938 ий 19 йанварысэ пырльа засэданьышт нэргэн

ИНФОРМАЦИОННО УВЭРТАРЫМАШ

19-шэ йанварыштэ, 2 час кэчывалым, Сойуз Совэтын засэданьэ залэшыжэ, Крэмльэш, Сойуз Совэт дэн Национальность Совэтын кумышо заклюьчитэльнэ засэданьышт лийын.

Сойуз Совэт прэдсэдатэль **А. А. Андрэйэв** прэдсэдатэльствоватла.

Ончышаш пашан 5-шэ пунктшо дэнэ — СССР Прокурорым назначитлымэ нэргэн дэпутат **Г. И. Пэтровский** выступатла. Сойуз Совэт дэн Национальность Совэт Старэйшин Совэт-шамыч лӱм дэнэ дэпутат Пэтровский СССР прокурорлан дэпутат А. Я. Вышинскийым назначитлаш прэдлагатла.

Вэрховный Совэт дэпутат **А. Я. Вышинскийым** СССР Прокурорлан назначитла.

Варажым палат-шамычын пырльа засэданьыжэ СССР Калык Комиссар - шамыч Совэтым формироватлымэ нэргэн вопросым ончымашкэ кусна. Дэпутат **В. М Молотов** СССР Калык Комиссар - шамыч Совэтын составшым Вэрховный Совэтлан ончаш пуа.

В. М. Молотов шкэжын ойлымашыштэ кодшо засэданьыштэ лийшэ прэнийыштэ СССР правитэльствым образоватлымэ нэргэн вопрос шотышто дэпутат-шамычын ыштымэ замэчаньыштлан да вопросыштлан вашмутым пуа.

Вэрховный Совэт пэрсональнэ голосованьэ дэнэ СССР Правитэльствын — СССР Калык Комиссар-шамыч Совэтын тыгай составшым образоватла:

СССР Калык Комиссар-шамыч Совэт прэдсэдатэль — Вячэслав Михайлович МОЛОТОВ

СССР Калык Комиссар шамыч Совэт прэдсэдатэльын замэститэльжэ-шамыч — Влас Йаковлэвич ЧУБАРЬ, Анастас Иванович МИКОЙАН.

СССР Калык Комиссар-шамыч Совэт прэдсэдатэльын замэститэльжэ — да Совэт Контроль Комиссий прэдсэдатэль — **Станислав Викэнтьйэвич КОСИОР.**

СССР Госплан прэдсэдатэль—**Николай Алэксэйэвич Вознэсэнский.**

Вэс эл Паша калык комиссар **Максим Максимович Литвинов.**

Внутрэннэ Паша калык Комиссар **Николай Иванович Йэжов.**

Обороно Калык Комиссар **Климэнт Йэфрэмович Ворошилов.**

Войэннэ-Тэңыз флот Калык Комиссар **Пэтр Алэксандрович Смирнов.**

Нэлэ промышлэнность Калык Комиссар **Лазарь Моисэйэвич Каганович.**

Машиностройэнэ Калык Комиссар **Алэксандр Давидович Брускин.**

Обороно Промышлэнность Калык Комиссар **Михаил Моисэйэвич Каганович.**

Пищэвой Промышлэнность Калык Комиссар **Абрам Лазарэвич Гилинский.**

Куштылго Промышлэнность Калык Комиссар **Василий Иванович Шэстаков.**

Чодра Промышлэнность Калык Комиссар **Михаил Иванович Рыжов.**

Путьэй Сообщэний Калык Комиссар **Алэксэй Вэнэдикович Бакулин.**

Вӱд Транспорт Калык Комиссар **Николай Иванович Пахомов.**

Свäзь Калык Комиссар **Матвэй Давидович Бэрман.**

Мландэ паша Калык Комиссар **Робэрт Индрикович Эйхэ.**

(МУЧАШ 4-шэ МОГЫРЫШТО).

Сойуз Совэт дэн Национальность Совэтын 1938 ий 19 йанварьысэ пырльа засэданьышт нэргэн информационно увэртарымаш

МУЧАШ

Зэрновой да Животноводчэский совхоз - шамыч Калык Комиссар Тихон Алэксандрович Йуркин.

Заготовко Калык Комиссар Михаил Васильйэвич Попов.

Финансэ Калык Комиссар Арсэний Григорьйэвич Звэрэв

Торговльо Калык Комиссар Михаил Павлович Смирнов.

Внэшнэ торговльо Калык Комиссар Йэвгэний Дэнисович Чвьальэв.

Йустиций Калык Комиссар Николай Михайлович Рычков.

Здравоохранэньэ Калык Комиссар Михаил Фэдорович Болдырэв.

Государствэннэ Банк Правлэньын Прэдсэдатэльжэ Алэксэй Пэтрович Гричманов.

Высший школ паша дэнэ Комитэт Прэдсэдатэль Сэргэй Васильйэвич Кафтанов.

Искусство паша дэнэ Комитэт Прэдсэдатэль Алэксэй Иванович Назаров.

Вэрховный Совэтын засэданьышкыжэ йатыр рэспублик, ола да областьласэ пашазэ, работница, колхозник, колхозница, интэллигэнций да служащий-шамыч дэч, тугак Йошкар Армий дэн Войэннэ тэнгыз флот дэч дэлэгаций-шамыч толыт.

Моско дэн Московский областьысэ дэлэгаций лӱм дэнэ Радищэв лӱмэш школ учитэльница Н. Ю. Астахова йолташ выступатла; Лэнинградский дэлэгаций дэч —Киров лӱмэш „Элэктросила" завод завком прэдсэдатэль Э. Ю. Скоробогатько йолташ; Кийэв дэн Харьков дэлэгаций дэч - Кийэвский „Большэвик" заводын пашазэ стахановэцшэ Н. Т. Костьук йолташ; Бэлорусский ССР дэлэгаций дэч—Молотов лӱмэш Минский заводын пашазыжэ Ф. С Кусков йолташ; Татарский АССР дэлэгаций дэч—Салат Мухамэтов йолташ; Донбасс шахтьор дэн мэталлург да моло районласэ дэлэгаций - шамыч дэч—„Донбассантрацит" трэст управльайущий—Ф. М. Руднко йолташ; войэннэ-морской флот дэн Йошкар Армий дэлэгаций дэч—капитан В. Н. Гэрасимов да младший командир подводник—А. Ф. Сэлэзньэв выступатлат.

Сэссийын ончышаш паша пытэн. Прэдсэдатэлствуйущий Сойуз Совэт Прэдсэдатэль А. А. Андрэйэв Вэрховный Совэтын ончышаш пашаштэ улшо чыла вопросшо дэнат йэдиногласно рэшэным приниматлэн манын увэртара да СССР Вэрховный Совэтын Пэрвой Сэссийжым пэтыра.

В. В. Куйбышэв (1888—1935 ий).

Социалист строитэльствын чаплэ организаторжо

Кум ий ончыч, 1935 ий 25 йанварьыштэ социлист строитэльствын чаплэ кугу организаторжо да вуйлатышыжэ Лэнин да Сталинын лишыл соратникшэ, пэнгыдэ большэвик — Валэрийан Владимирович Куйбышэв колэн.

Куйбышэв кумло ий рэвольуционный паша ыштымэ жапыштыжэ уло вийжым социализм вэрч пуэн.

Валэрийан Владимирович Куйбышэв 1888 ийыштэ Омск олаш шочын. 16 ийашак Омскысо социалдэмократичэский организацийыштэ пашам ышта, кугыжан самодэржавий ваштарэш кучэдалэш.

1905 ий пэрвой Русский рэвольуций жапыштэ тудо Пэтэрбургышто лийын. Партийын отвэтствэннэ поручэньыжым шуктэн шога. Оружий шупшыктымашым да аралымашым организоватла. 1907 ийыштэ Томский партийнэ комитэтын члэнжэ лийын. 1906 ий гыч 1916 ий мартэ Куйбышэв йолташым кугыжан правитэльствэ ик кана вэлэ огыл арэстоватлэн.

1916 ийыштэ Куйбышэвым Самарысэ большэвикшамыч конфэрэнцийэш арэстоватлэн, 5 ийлан сылкыш—Туруханский крайыш колтат. Фэвральский рэвольуцийым Краснойарский тьурмаш вашлийэш.

17 мартыштэ 1917 ийын, Куйбышэв йолташ Самарыш толэш. Тыштэ Самарский партийнэ комитэтын пэрвой прэдсэдатэльжылан сайлалтэш. Тудын вуйлатымыж дэнэ Самарэш совэт власть ышталтэш.

Оппозиций ваштарэш кучэдалмэ жапыштэ тудо Цэнтральный контрольный комиссийын прэдсэдатэльжэ ыльэ. Партийын йэдинствожо вэрч пэнгыдын кучэдалын.

Социалист калык озанлык строитэльствэ жапыштэ Куйбышэв йолташ совэтский промышлэнностьым вуйлата. Большэвик-озанлык кадр-шамычым йамдыла, организоватла да чумыра. Госпланын прэдсэдатэльжылан пашам ыштымыж годым икымшэ да кокымшо вичийашлыкын калык - озанлык план ыштымашым вуйлата.

Куйбышэв йолташ 1927 ий дэкабрь гыч ВКП(б) Цэнтральный Комитэт Политбӱро члэн.

Валэрийан Владимирович Куйбышэв шэмэр калыкын тушманыштым чаманыдэ разоблачитлэн, кукльэн шогэн. Коммунизм вэрч кучэдалмаштэ Лэнин-Сталин партийын чаплэ, лӱддымӧ бойэцшэ лийын шогэн.

Комсомолэц-шамычын активностьышт кушкэш

Йошкар-Ола фэльдшэр-акушэр школ пэлэнсэ комсомол комитэтыштэ 9 группо уло. Нинын кокла гыч ончыл вэрым фэльдшэрский отдэлэньыштэ II шо класс „А" группышто тунэмшэ комсомолэц-шамыч налын шогат. Тидэ группысо комсомолэц - шамыч тунэммын качэствыжэ вэрч вийан кучэдалыт. Тунэммаштат, общэствэннэ пашаштат комсомолышто шогыдымо рвэзэ - шамычлан примэрым ончыктэн шогат. Комсомолэц - шамыч шкэныштын шинчымыштым нӧлташ конкрэтнэ обāзатэльствым налыныт. Налмэ обāзатэльствэ шуктымыштым тылзэ йэда тэргэн шогат.

Сайын тунэмшэ - шамыч вараш кодшо йолташ-шамычлан полшат. Тэвэ Йэгошин В. йолташ Димитрийэвлан эрэак полшэн шогыш. Кызыт Димитрийэв моло студэнт - шамыч сэмынак тунэмэш.

Школышто политик-воспитатэльный пашам сайын организоватлымэ. Комсомолэц-шамыч политзаньатийыш йамдылалтын коштыт. Тушто активнэ выступатлат.

Тугэ гынат, политкружоклаштэ пропагандистшамычым чӱчкыдын ваштaлтaлтыт. Тидэ шотышто горкомоллан сайракын шоналташыжэ кӱлэш. **С. И.**

Соколова газэтым шара

Кузнэцово пэдучилищыштэ (Йошкар-Ола район) тунэмшэ Соколова Зина кок кэчэ коклаштэ 15 экзэмпльар тӱрлӧ газэтым шарыш. Тыжэчын утларакшым „Социализм Корно" дэн „Рвэзэ Коммунист газэтым шарэн .Тудо умбакыжат газэт шармэ пашажым вийанда.

Коростэльов М.

Отв. рэдактор—
Г. М. ЭРСКИЙ.

ШОШО АГАЛАН ОГЫТ ЙАМДЫЛАЛТ

„Сэрп и Молот" колхозышто (Кужэнэр район) шошо агалан альат йамдылалташ тӱҥалын огытыл. Урлыкаш пырчэ, йал-озанлык машина йамдылымэ огыл. Плуг-шамыч пасушто лум йымалнэ кийат. Мландэ ӱйаҥдышым огыт йамдылэ.

Рыбаков С.

* * *

„Ӱжара" колхозышто (Ронго район) урлыкаш шурно, йал озанлык тарман йамдылымэ огыл.

Имньэ вӱташтэ нимогай порьадкэ укэ. Имньэ-шамыч ночко тэрысыштэ шогат. Комсомол организацийат шошо агалан йамдылалтмашым ок аклэ, комсорг Рьабчиков йӱын гына кийа.

Таныгин Тарас.

* * *

„Куэр" колхозышто (Шэрнур район) шошо агалан имньэ-шамычым сайын пукшэн йамдылымашым огыт аклэ. Имньым начар ончат. Имньэ вӱташтэ олым жапыштэ огэш шаралт. Коньух Нагорских Ф. кастэнэ имньылан пуэн кодат, йӱд вошт толынат огэш тошкал.

Тыгак Б.-Кльуч йал совэт кӧргыштат шошо агалан йамдылалтмаш путырак начар кайа. Тэвэ „Стальной путь" колхозышто урлыкаш пырчэ 300 цэнтнэр ок ситэ. Минэрал ӱйаҥдышым шупшыкташ тӱҥалын огыгыл.

„У пасу" дэн „Ушэмнур" колхозыштат паша начар кайа. Йал озанлык тарманшамыч лум йымалнэ ачалыдэ кийат. Сортовой урлыкашым ик колхозат ваштaлтэн огыл.

Нольский.

Шошо агалан йамдылалтмашым вийаҥдымэ

„Самольот" колхоз прэдсэдатэль Кэдров Алэксандр (Йошкар-Ола р-н) шошо агалан йамдылалтмэ пашам сайын организоватлэн. Урлыкашым йанварь маркэ сортироватлэн пытарымэ ыльэ. Кычкымэ ӱзгарымат ситышын йамдылымэ. Кызыт йал озанлык машина шамычым ачалат да торфым вийан йамдылат.

Кэдров Е.

ЙОШКАР-ОЛАСЭ НАТА БАБУШКИНА ЛӰМЭШ АЭРОКЛУБ

ПИЛОТ ДА АВИОМОТОРИСТ ЙАМДЫЛЫМЭ ШКОЛЫШ ТУНЭМАШ ПОГЫМО НЭРГЭН УВЭРТАРА

Йодмаш 1938 ий 20 йанварь гыч 15 фэвраль мартэ налалтэш.

ТУНЭМАШ НАЛМЭ УСЛОВИЙ

1) Пилот да авиомоторист йамдылымэ школышто заньатий производство дэч кӱрлтдэ эртаралтэш.

2) Тунэмаш 16 ий гыч 22 ий мартэ налалтэш (тыгак кыдалаш школышто тунэмшэ-шамыч налалтыт).

3) Тунэмаш 6 класс пытарышэ дэч ӱлкӧ ок налалт.

4) Кажнэ тунэмаш пураш шонышылан Аэроклубыш 20 фэвраль мартэ тыгай докумэнтым прэдставитлыман:

а) тунэмаш пурымо нэргэн йодмашым;

б) шкэ кид дэнэ возымо автобиографийым.

в) ВКП(б) да ВЛКСМ члэн-шамычлан партийнэ-комсомольский организаций дэч характэристикым, молыжлан профсойузный организаций дэч альэ паша ыштымэ учэрждэний, прэдприйатий дэч;

г) Кок фотокарточкым (9×12 размэран).

д) Социальный происхождэний да социальный положэний нэргэн справкым;

е) Образованьэ нэргэн докумэнтым;

ж) Шочмо нэргэн выпискым.

Заньатьэ 1-шэ март гыч тӱҥалэш. **Аэроклуб.**

Упол. Марлита А-41. Тираж 2996 экз. Йошкар-Ола, Маргосиздатын 1-шэ типогр. ВЛКСМ Маробком дэн Горком орган. Савыктыш „М.К"